

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

**Ministerie van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid**

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Anna van Hannoverstraat 4
T 070 333 44 44
F 070 333 40 33

Onze referentie
RUA/UO/2011/18930

Datum 26 oktober 2011

Betreft Nader rapport inzake het voorstel van wet tot wijziging van de Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen in verband met aanpassing van de dienstverlening van het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen aan werkgevers en werkzoekenden en de opheffing van de Raad voor Werk en Inkomen als publiekrechtelijke rechtspersoon met een wettelijke taak en van de Werkloosheidswet en enige andere wetten in verband met de beëindiging van de inzet van het re-integratiebudget Werkloosheidswet en van loonkostensubsidies.

Blijkens de mededeling van de Directeur van Uw Kabinet van 18 juli 2011, nr. 11.001756, machtigde Uwe Majesteit de Afdeling advisering van de Raad van State haar advies inzake het bovenvermelde voorstel van wet rechtstreeks aan mij te doen toekomen.

Dit advies, gedateerd 14 oktober 2011, nr. W12.11.0276/III, bied ik U hierbij aan.

De Afdeling advisering van de Raad van State maakt naar aanleiding van het wetsvoorstel een aantal opmerkingen met betrekking tot de uitvoering daarvan. Zij is van oordeel dat in verband daarmee aanpassing van het voorstel wenselijk is.

Hieronder wordt aangegeven op welke wijze de opmerkingen van de Raad van State zijn verwerkt.

1. Digitale dienstverlening en landelijk systeem

a. Landelijk systeem

De Afdeling adviseert om in de toelichting uiteen te zetten op welke gronden wordt verondersteld dat een landelijk digitaal systeem reeds op korte termijn zodanig ontwikkeld en betrouwbaar is, dat invoering verantwoord is en niet tot problemen voor uitkeringsgerechtigden en -aanvragers gaat leiden.

De memorie van toelichting is naar aanleiding van de opmerkingen van de Afdeling aangevuld.

Het UWV heeft er inderdaad op gewezen dat de voorbereidingstijd kort is omdat het bij de digitale dienstverlening om een grotendeels nieuw concept van dienstverlening gaat. Om te voorkomen dat in de aanloopfase gebreken in de dienstverlening ontstaan - waardoor het vertrouwen in het gebruik zou kunnen wegvallen - zal het UWV een gedegen ontwikkelprogramma opzetten en voorzien in proefimplementaties op een aantal vestigingen.

Het UWV zal de komende jaren inzetten op een vergaande doorontwikkeling van de digitale dienstverlening. Daarbij zijn de voornaamste doelstellingen om de stabiliteit, beschikbaarheid en performance van de dienstverlening te borgen. Om

dat te bereiken zullen nieuwe tools worden ontwikkeld, of bestaande tools worden doorontwikkeld, zoals:

- doorontwikkelen diagnose-instrument;
- verbeteren van de kwaliteit van de automatische matching;
- geïntegreerde intake voor inkomen en werk;
- doorontwikkelen digitale handhaving, zodat de klant wordt gemonitord en kan worden aangesproken op het nakomen van verplichtingen;
- ontwikkelen modules voor e-learning.

Datum

26 oktober 2011

Onze referentie

RUA/UO/2011/18930

De verschillende gebruikersgroepen worden vanaf het begin bij de ontwikkeling van de dienstverlening betrokken om daarmee te borgen dat deze aansluit op de behoeften van de gebruiker.

b. Bekostiging

De Afdeling adviseert in de toelichting in te gaan op de bekostiging van het in stand houden van het systeem voor digitale gegevensverwerking en de uitbreiding daarvan met digitale dienstverlening en op de vraag of de investeringen door gemeenten voor de werkpleinen teniet worden gedaan. De memorie van toelichting is naar aanleiding van de opmerkingen van de Afdeling aangevuld.

In de memorie van toelichting is een nadere onderbouwing gegeven van het budgettaire kader. Het uitgangspunt van de regering is dat de ketenpartners zelf verantwoordelijk zijn voor de bekostiging van de verschillende systemen. Wel is eenmalig een budget beschikbaar gesteld aan het UWV en gemeenten als impuls voor de totstandkoming van deze systemen.

Met het UWV is steeds intensief overleg gaande over de dekking van benodigde kosten. Met betrekking tot deze kosten is de afspraak gemaakt dat het UWV daarvoor in de eigen begroting dekking zoekt. Voor de investerings- en frictiekosten die in 2012 gemaakt zullen worden voor het Redesign, geldt dat deze waarschijnlijk gefinancierd kunnen worden uit de bij het UWV beschikbare middelen. De kosten in de jaren na 2012 zijn nog onzeker. Het UWV streeft er echter naar deze zo veel mogelijk zelf te financieren.

In de memorie van toelichting is uiteengezet dat de investeringen door gemeenten voor de werkpleinen volgens de regering niet teniet worden gedaan. In verband met de halvering van het budget en de keuze voor digitale dienstverlening hoeft en kan het UWV niet langer op alle werkpleinen aanwezig zijn. Het UWV en gemeenten hebben in de afgelopen jaren geïnvesteerd in het stand brengen van de werkpleinen. De regering gaat ervan uit dat deze investeringen niet overbodig worden door de terugtrekking van het UWV. De regering ziet voor gemeenten mogelijkheden – gezien de verdere decentralisatieplannen van het Rijk – om de vrijgevallen ruimten anders te benutten. Daarnaast zal het UWV rekening houden met de afspraken met gemeenten en contracten uitdienen of afkopen.

c. Exclusieve elektronische dienstverlening en de gevolgen van deze wijziging voor de bereikbaarheid van werkpleinen

De Afdeling adviseert in te gaan op de bereikbaarheid en doelmatigheid van de dienstverlening door het UWV. De Afdeling merkt op dat niet iedereen zich zal kunnen redden met de digitale dienstverlening, waardoor het mogelijk langer zal duren voordat zij werk vinden. De Afdeling is van oordeel dat de wijziging van de dienstverlening er niet toe mag leiden dat de dienstverlening voor bepaalde groepen niet langer doelmatig is.

De memorie van toelichting is naar aanleiding van de opmerkingen van de Afdeling aangevuld.

In een steeds verder gedigitaliseerde samenleving communiceert ook de overheid steeds meer via de elektronische weg. Veel burgers zijn inmiddels bekend met deze wijze van communiceren en kunnen zich vrij eenvoudig melden voor een uitkering (ruim 70% vraagt de WW-uitkering al digitaal aan), alsook zoeken naar werk via internet.

Zoals ook onder punt a. uiteengezet is zal het UWV de komende jaren sterk inzetten op doorontwikkeling van de digitale dienstverlening.

Daarbij wordt onderkend dat er altijd een groep blijft die minder goed kan omgaan met digitale dienstverlening. In de eerstkomende jaren zal door het UWV daarom nog een voorziening op de werkpleinen worden geboden om werkzoekenden behulpzaam te zijn bij het gebruik van de betreffende digitale diensten. Daarnaast wordt bij de doorontwikkeling van de digitale dienstverlening specifiek aandacht besteed aan de groepen die zich minder goed kunnen redden met digitale dienstverlening, zoals laagopgeleide ouderen en andere minder digivaardigen. Er zal onderzocht worden welke verbeteringen nodig zijn om zoveel mogelijk betrokkenen alsnog in staat te stellen om met elektronische dienstverlening hun weg te vinden c.q. het contact met het UWV te onderhouden.

d. Automatische matching van vacatures voor WW-gerechtigden

Volgens de Afdeling wordt de indruk gewekt dat het niet accepteren van het aanbod tot het verrichten van betaalde arbeid dat uit de automatische matching volgt, direct een verwijtbare gedraging als bedoeld in artikel 27 tweede lid van de WW oplevert. Het is niet zo dat het niet accepteren van een aanbod automatisch tot een maatregel leidt. Het UWV onderzoekt steekproefsgewijs of van maatregelwaardig gedrag sprake is.

De memorie van toelichting is naar aanleiding van de opmerkingen van de Afdeling aangevuld.

Uitkeringsgerechtigden zijn verplicht om te solliciteren op voor hen passende functies. De automatische matching geeft banen die mogelijk passend zijn. De uitkeringsgerechtigde geeft in de werkm@p aan op welke vacatures hij heeft gesolliciteerd, en wat het resultaat daarvan is geweest. Op grond van steekproeven of anderszins (risicogroepen, systeemmatige signalen e.d.) zal het UWV, daar waar het uitkeringsgerechtigden van het UWV betreft, beoordelen of het sollicitatiegedrag van betrokkene toereikend is geweest en of betrokkene zich voldoende breed heeft georiënteerd op mogelijke banen. Deze beoordeling kan aanleiding geven om maatregelen aan te kondigen/toe te passen.

2. Verplichte samenwerking tussen het UWV en gemeenten met betrekking tot de aanvraag op grond van de WWB

De Afdeling adviseert de keuze om de intake voor de WWB door het UWV te laten verzorgen dragend te motiveren en zo nodig het voorstel aan te passen. Daarbij wordt de vraag gesteld waarom de gemeente, gelet op haar beleidsvrijheid en verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de WWB, de intake van een WWB-aanvraag niet zelf kan verzorgen. Evenmin blijkt waarom de aanvragers van een WWB-uitkering die werk dienen te zoeken, niet vervolgens door de gemeente kunnen worden aangemeld en geregistreerd in het onderdeel dienstverlening van het centrale digitale systeem. Daarnaast merkt de Afdeling op dat VNG en Divosa er in hun uitvoeringstoets op hebben gewezen dat niet alle werkzoekenden sollicitatieplicht hebben, en er derhalve geen noodzaak is hen allen in een landelijk systeem op te nemen, en dat hier in de toelichting niet op in wordt gegaan.

Datum

26 oktober 2011

Onze referentie

RUA/UO/2011/18930

De memorie van toelichting is onder paragraaf 3 naar aanleiding van de opmerkingen van de Afdeling aangevuld.

De samenwerking in het domein werk en inkomen, die ten grondslag ligt, aan de bepalingen in de Wet SUWI wordt in dit wetsvoorstel in essentie niet anders. Er is dan ook geen aanleiding om de taak met betrekking tot de aanvraag van een uitkering op grond van de WWB bij gemeenten te beleggen. De Afdeling wijst op artikel 62 van de Wet SUWI. Dat artikel regelt enerzijds de onderlinge gegevensuitwisseling binnen het SUWI domein, maar anderzijds ook de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de inrichting van de elektronische voorzieningen voor de verwerking van gegevens. Uitgangspunt is dat zoveel mogelijk gebruik wordt gemaakt van de gegevens die al binnen het publieke domein aanwezig zijn, zeker op het moment van aanvraag voor een uitkering. Dit systeem wordt beheerd door het UWV. Hoewel wordt uitgegaan van gezamenlijke voorzieningen, blijken in de praktijk nog niet alle gemeenten op dat systeem te zijn aangesloten; technisch bestaat deze mogelijkheid wel, maar nog niet alle gemeenten maken daar gebruik van. Om een transparante arbeidsmarkt te garanderen, is het juist van belang zoveel mogelijk vacatures en werkzoekenden in één systeem vast te leggen om zo alle vacatures voor iedere werkzoekende beschikbaar te stellen. De ketenpartners werken overigens wel toe naar aansluiting van alle ketenpartners en hebben hiervoor van SZW een stimuleringsbudget ontvangen.

De taak van registratie van werkzoekenden en vacatures is de algemene arbeidsvoorzieningstaak die bij het UWV is neergelegd. De verplichting tot registratie voor degene, die een bijstandsuitkering aanvraagt vloeit voort uit artikel 9 van de WWB.

Door de aanvraag van de WWB-uitkeringen en de registratie van werkzoekenden bij het UWV neer te leggen is de initiële verwerking van alle basisgegevens - die voor de uitvoering van de WWB noodzakelijk zijn - gegarandeerd. Met de gegevens over de werkzoekende die het UWV aan gemeenten overdraagt, worden gemeenten in staat gesteld om het proces te starten voor (a) het beoordelen van welke dienstverlening moet worden aangeboden en (b) voor het beoordelen van de uitkeringsaanvraag.

De Wet SUWI biedt ruimte aan gemeenten en het UWV om nadere afspraken te maken. Als het UWV daarmee instemt kan ook worden afgesproken dat gemeenten deze taak (deels) zelf uitvoeren, mits de gegevens ook in het centrale systeem worden geregistreerd. In de praktijk gebeurt dat nu ook wel voor de uitkeringsaanvraag.

Het UWV biedt de elektronische werkintake en uitkeringsintake zodanig aan dat deze voor klanten een doorlopend proces zijn. Door deze taken op te knippen gaat dat voordeel verloren. Ook de mogelijkheid voor het hergebruik van gegevens vervalt daardoor. De regering is daarom van mening dat het een vorm van desinvestering is als de taken voor de uitkeringsintake overgeheveld zouden worden naar gemeenten, en is van oordeel dat dat niet de meest efficiënte werkwijze en dienstverlening oplevert. De huidige ontwikkelingen rond de digitale dienstverlening waar het UWV aan werkt, bieden juist kansen aan gemeenten om hier zo goed mogelijk aansluiting bij te zoeken. Het digitale format voor de uitkeringsintake WWB wordt door het UWV in overleg met gemeenten tot stand gebracht.

Aan het UWV zal gevraagd worden met gemeenten tot goede afspraken te komen over de werkzoekenden die geen sollicitatieplicht hebben.

Datum

26 oktober 2011

Onze referentie

RUA/UO/2011/18930

3. Doorstroming vanuit de WW naar de WWB

De Afdeling adviseert in de memorie van toelichting in te gaan op de vraag in hoeverre van WW-gerechtigden verwacht mag worden dat zij hun eigen verantwoordelijkheid ook zodanig zullen nemen dat niet voor een verhoogde instroom in de WWB hoeft te worden gevreesd. Een verhoogde instroom in de WWB leidt immers tot hogere uitgaven voor gemeenten. Tevens adviseert de Afdeling toe te lichten hoe een voorziening die gemeenten informeert over de te verwachten instroom in de WWB van ex-WW-gerechtigden, bijdraagt aan de vermindering van de instroom in de WWB.

In de memorie van toelichting zijn meerdere passages opgenomen waarin wordt ingegaan op de mogelijkheden die de digitale dienstverlening voor werkzoekenden biedt, alsmede welke ondersteuning geboden wordt om de digitale dienstverlening voor alle klanten toegankelijk te maken. Ik ben ervan overtuigd dat werkzoekenden hiermee in staat worden gesteld de eigen verantwoordelijkheid zo optimaal mogelijk in te vullen. Door de acties van de WW-gerechtigden te monitoren kan het UWV borgen dat de eigen verantwoordelijkheid ook daadwerkelijk goed wordt opgepakt. Met betrekking tot de verwijzfunctie is duidelijker aangegeven dat verwijzen al vroeg in het proces dient te gebeuren zodat gemeenten in staat worden gesteld te bepalen of zij middelen uit het participatiebudget preventief willen inzetten om instroom in de WWB te voorkomen. In paragraaf 4 is een extra passage toegevoegd over de doorwerking van een eventuele hogere instroom in de WWB op de ramingen van het WWB-budget.

Datum

26 oktober 2011

Onze referentie

RUA/UO/2011/18930

4. Opheffing Raad voor werk en inkomen

De Afdeling adviseert alsnog aandacht te besteden aan de wijze waarop de expertise van de RWI kan worden behouden.

Het is de Afdeling opgevallen dat de opheffing van de RWI en de bespreking met sociale partners en VNG over het behoud van expertise (motie Vermeij c.s, Kamerstukken II 2010/11 32 500 XV, nr. 95) elkaar lijken op te volgen waardoor het risico bestaat dat de RWI is opgeheven, voordat de benodigde expertise is overgedragen.

In de memorie van toelichting is dit als volgt nader toegelicht.

De Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid is in overleg met sociale partners en de VNG over de wijze waarop dit het beste vorm kan krijgen. Over het behoud van expertise rond (sectorale) arbeidsmarktinformatie zijn de gesprekken met sociale partners en VNG nog niet afgerond. Naar verwachting zal het overleg eind 2011 worden afgerond, dus ruim voor de opheffing van de RWI.

5. De redactionele kanttekening van de Afdeling is verwerkt.

Van de gelegenheid is gebruik gemaakt om een aanpassing door te voeren in het voorgestelde artikel 32e, eerste lid, van de Wet SUWI, en in de toelichting daarop. Daarin is de uitzonderingsgrond voor elektronische dienstverlening voor besluiten beperkt tot besluiten die betrekking hebben op de toekenning, herziening of intrekking van een uitkering op grond van de genoemde wetten. Hiertoe is besloten omdat het daardoor voor het UWV mogelijk wordt om zogenaamde 'taakbesluiten' wel digitaal te kunnen communiceren. Het UWV kan dan via de Werkm@p ook individuele rechten en verplichtingen aangaande de re-integratie aan de klant meedelen. Voor zover het daarbij gaat om op de persoon toegespitste concrete rechten of verplichtingen (bijvoorbeeld een tijdelijke aanpassing van de vereiste frequentie van sollicitaties) zijn die taken besluiten.

Van de gelegenheid is tevens gebruik gemaakt om de artikelsgewijze toelichting op onderdelen te verhelderen.

Ik moge U mede namens de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid verzoeken het gewijzigd voorstel van wet en de gewijzigde memorie van toelichting aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal te zenden.

Datum

26 oktober 2011

Onze referentie

RUA/UO/2011/18930

De Minister van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

H.G.J. Kamp